

siska och Württembergiska Gymnasier, der både klassernas och lärarenas antal är större. Detta antal torde dock sällan vara jemförligt med lärarenas vid Gymnasium, Högre och Lägre Elementarskolan tillsammans i Finland, hvilka ungefär motsvara ett Preussiskt Gymnasium. Endast den sistnämnda läroanstalten har numera stundom flera lärjungar, än läraren lämpligen kan sköta, men vid Gymnasierna komma väl icke öfver 10 lärjungar på hvarje lärare, vid H. Elementarskolan kanske 20. Lärotiden vid de Tyska inrättningarne varar icke öfver 8-9 år. Samma tid åtgår för en kurs genom de nämnda läroverken i Finland. Hvarföre stå då dessa så långt efter de förra? - Vi lemna frågans besvarande åt någon annan. Vi endast yttra vår tro, att t. ex. tre gymnasiilärares öfverflyttande till hvarje H. Elementarskola, hvilken då kunde fördelas åtminstone på sex klasser, skulle göra ett närmande till de Tyska läroverkens prestationer möjligt, och pedagogisk bildning hos lärarena göra våra så inrättade skolor med dem jemnliska. Men stadgar och förordningar och kontroller, tro vi, verka det ensamt icke.

Men då det förra icke kan ske, och det sednare är öfverlemnadt åt slumpen och den enskilda lärarens upplysta håg, vända vi oss till denna med uppmaning att taga kunskap om här nämnda Tidskrift. Priset för årgången är 7 Th. Pr. = 6 Rubel 30 kop Silfver ungefär. Skolkassornas blifvande inkomster lemna tillfälle nog att förse skolbibliotekerna äfven med härtill utkomna årgångar. Om de sedan begagnas, skola de säkert vara verksamma både att lifva hågen, gifva estertanken en ledning och rikta erfarenheten.

130 ORDSPRÅKET SÄGER: DEN ÖDET BESTÄMT ATT HÄNGA ...

30 *Saima n:o 33 15. VIII 1844*

Ordspråket säger: den ödet bestämt att hänga, han drunknar icke. Om af sådan eller annan orsak har H:fors Tidningars förslag att den stora vida världen till sorg och af saknad gå och dränka sig lyckligtvis stadnat vid ett blott förslag och ett duschbad, som dock haft ett menligt inflytande på bladets qvickhet och gjort, att derpå följande spalter »oaktadt blötningen bibehöllo sig torra».

Icke nog förstår bladet att prisa den ödets skickelse, som räddade de dråpliga förslagen, hvilka så uppenbarligen äro tillkomna för H:fors Tidningars sjelfsegnaste räkning. Ty -

40 Jules Janins och Orvar Odds skrifter äro för bladet »skadliga böcker». Bättre »all bokläsnings upphörande» än dessa. »Monsieur le Comte!» »mitt herrskap!»

De handplaggor, som en gång verkat, gifva hopp om god frukt. »Silkesmaskarnes utrotande» och »fikonalöfvet» skola befria bladet från all samvetsoro med anledning af »Mamsell N:s lilla svarta»;

Bladet bör betänka, att icke all »ohyra aflägsnas» blott genom förslag, ehuru dödande de må vara; Bättre att afsäga sig haren genom »årnas bortskärande», än vara dansmästare med bladets vanliga skoklämma;

50 Frisk vind i seglen kan »bogsera» fram äfven öfver ångpösande visdoms- känslö- och fantasi- häfningar;

Intet kräk är så litet, att man åt det icke kan »gifva in» en dosis - Bladet bör förjaga all säkerhets sömn; Tro försätter berg och ger förslag med »Finska syften» kraft;

»Paraplyers utspännande» mot »hetta och väta i landet» är bladets stora konst; och det förslaget var gagnlöst, likasom det följande: att genom cirklar i bevisningen öka bladets »mjölkafkastning,» spenabarnen till fromma; deremot bör

Kunskapen om, hvad som fordras till »vin» och »köttsoffa», förjaga bladets inrikes-illusioner;

Att »elden» är farlig, lärer förslaget. Men det har förglömt, att det isynnerhet för barn är farligt att leka dermed, så ock med qvickheter, i thy att dem händer någon olykke före nästa morgon.

Och slutligen: om H. T. af *detta* förslag kunna gissa till tonarten, så skola de slippa höra derpå följande hufvudnot. 10

131 NATIONALEKONOMI.

Litteraturblad till Saima 15. VIII 1844

Till de vetenskaper, som äfven i sträng vetenskaplig form kunna studeras af den litterärt bildade allmänheten, hörer utan tvifvel nationalekonomien. Den är väl i sina yttersta grunder en filosofisk disciplin, så att verkligen mycken tankens skärpa fordras för att noga bestämma dess allmänna begrepp; men äfven dessa hafva en så i ögonen fallande och inom hvars och ens erfarenhet liggande tillämpning, att deras uppfattning likväl förefaller lätt. Och i sin fortgång är denna vetenskap lika beroende af erfarenhet och gifna fakta, som historien och naturvetenskaperna. Så ung vetenskapen än är, har den mera system än dessa sistnämnda; ty den saknar ingen länk af en ännu möjlig erfarenhet, för hvilken naturens dunkla verksamhet skulle satt en gräns, och hvars frånvaro skulle hindra uppfattandet af de allmänna lagarne, utan den omfattar menniskoandens verksamhet, sådan denna framträder i förhandenvarande fakta, och är derföre i hvarje stund lika avslutad, som dessa äro för erfarenheten tillgängliga. 20 30

Denna vetenskapens formela begränsning i förening med dess filosofiska grundval är det, som ger dess studium ett verkligt behag äfven för vetenskapsmannen. Och den för teorien ingalunda benägna affärsmannen måste finna det angenämt att se det lif, uti hvilket han dagligen lefver, ordna sig till ett sammanhängande helt, att här finna samma frågor afhandlade, af hvilkas lösning framgången i hans dagliga sträfvanden beror. Såsom vidare den enskildas materiella behof och arbetet för deras tillfredsställelse alltid bör underordnas det andliga behofvets tillfredsställelse såsom ändamål, så kan också nationernas ekonomi betraktas under denna högre synpunkt, hvilken klarare och säkrare framstår i ett folks utveckling än i individens. Från denna sida har nationalekonomien ett ännu högre intresse, och man finner äfven, att denna vetenskaps idkare städse ledas att vid sina slutsatser göra afseende på densamma. För de af ödet lyckligt lottade, kunde man säga, skulle denna vetenskap vara öfverflödig. Men det elände, hvilket lätt kan drabba den stora massan af folken, och som i vår tid genom en hastigt stigande befolkning visar sig allt mera hotande, det är detta, som framkallar nationalekonomens ansträngningar, och gör hans vetenskap lika betydelsefull för stunden som dess utveckling glädjande för menniskovännen. Och vid detta sträfvande, inser man lätt, att nationalekonomien skall nödgas erkänna, huru hans teorier, för att verkliggöras, förutsätta andlig, intellektuel och sedlig bildning, hos folken lika mycket, som å andra sidan utöfningen af desamma 40 50